

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

308

Szerző:

Cím:

Felfedező utazások Budapesten

Hely

Idő

"1924"

Forrás:

Szózat

Személy

Helvszám

3n

(Hely)

1924. 11. 30.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Felfedező utazások Budapesten

Városisme! tanulmány

(A Szózat tudósítójától.) Eppen Ossendowski legújabb könyvét olvasom: „In den Dschungeln der Waelder und Menschen“. Mi mindent látott ez a lengyel professzor, aki kőszénügyi szakértőből előbb köztársasági elnök lett, azután bányarab, majd bujdosó, végül miniszter, hogy mint tudós vonuljon be a világírodalomba. Az olvasók ugyanis tudósoknak tartják, a tudósok keltőnek. Könyvét olvasva, gyermekkori eseményeim: a Cooper, Sealsfield, Gerstaecker regények s a fiamtól nyelt May Károly-féle regényes utikalandozások jutnak eszembe. De jó is annak, aki járhat a nagyvilágban s felfedezéseket tehet eltemetett ősi romvárosokban, végtelen rengetegeken, hómezőkön. A futóhomokba való elsüllyedés és az ólombányákban való rabság kalandjai már kevésbé, de talán még mindig jobb szórakozásnak tekinthetők, mint a háború utáni Budapestre való tespedés, mely ólomsulllyal köti le az embert.

Mi ugyan nem járhatunk felfedező utazásokra, harmadszor azért nem, mert a magyar királyi államvasut mai tarifái mellett minden utifelszerelésünk helyét elfoglalná az a zsák bankó, mely nélkül elővigyázatos ember ki ne mozduljon Budapestről. Az is igaz, hogy a zsák bankó mindig másoknál van.

Az Ossendowski könyvétől okozott lelki hányattatások közt jutott eszembe, hogy talán az emberek dzsungeljenek tanulmányozására mégsem kell feltétlenül a Góbi-sivatagig menni. Ha már felfedezésről van szó, felfedeztem-e én Budapestet? Pedig holmi piavei, volhyniai és egyéb kényszerkiruccanások leszámításával, maholnap harminc esztendeje itt lakom. És az ilyen helyi felfedezéseknek megvan az az előnyük, hogy nem vonhatják kétségbe az ember

szavahihetőségét. Szegény Ossendowskit például Sven Hedin a német sajtóban azzal vádolta meg, hogy nem is járt sok olyan helyen, amit leirt. Például Tibetben csak potom hat-száz kilométernyire volt egy leirt kolostortól. Nem tudom, melyiküknek van igaza, de annyi bizonyos, ha azt írom, hogy Budán a Pala-utcában jártam és láttam azt a bizonyos kősziklára épült házat, ahol a szikla az utca közepéig kinyulik, mérget vehet rá Sven Hedinnel az élen minden kritikus, hogy csakugyan a Pala-utcában jártam és a kősziklára épült házat láttam, nem pedig a Medve-utcában a Noé Bárkájához címzett vendéglőt, melynek cégtábláján egy fedett esőnákából zsiráfok és oroszlanok dugdossák ki a fejüket. Talán használok a köznek is annyit, mint Ossendowski a tibeti dzsungel leírásával, ha leírom budapesti felfedező utaimat. Utóvégre a budapesti közönség csak szórványos esetekben utazgat Tibetben, ellenben Budapesttel mindennap baja van. Budapestet pedig aligha ismeri jobban, mint Tibetet.

Milő-megállapítás tyukszemrehágással

Az igazság kedvéért kénytelen vagyok megvallani, hogy nem én vagyok az első ilyen budapesti városközi felfedező utazó. Egy öreg barátom már évekkel ezelőtt programmba vette a rendszeres felfedezéseket, de a Budapesttel és a budapestiekkel folytatott félelmi ismerkedés után undorral eladta lakását, kiköltözött Alagra, paradicsomot termel és csirkét tenyész. Még azt is letagadja, hogy valaha Budapesten járt. Inkább ocsóbban árulja portékáját a helybeli kofának, mint hogy vevőt keresni Budapestre jöjjön. Gazdag tapasztalataiból elutazásakor csak annyit közölt, amit az alábbiakban leszek bátor közkinccsé tenni:

Ha legbuzgóbban olvasod az újságot a villamosban, mégis rögtön tudhatod, a fővárosnak mikor melyik részén akad el a kocsi.

— Hogy-hogy?

— Ha a lábadra lépnek — mikor nem lépnek a villamosban a lábadra! — s azt mondja riadtan az illető, mutatoujját kalapja karimájához kapva: „pardon”, akkor Pesten vagy a köruton belül eső részen. Ha azt mondja: „hoppá” és kedőlyesen megveregeti a hátad, Buda belterületén vagy. Ha nem szól semmit, hanem kinéz az ablakon, mintha semmi köze sem volna az üggyhez, az Buda külterülete. Ha azt éneklik megbotránkozva a füledbe: „muszáj magának a lábát pont a sarkam alá dugni?”, tudhatod, hogy pesti külterületre tévedtél. Mondják azt is: „nem tud vigyázni, maga marha”, de ez már a vámhatáron túl van, Újpest felé. Ez már nem budapesti szokás.

Barátom szívességéből ennyi alapismerettel felszerelve, hozzákezek tehát a főváros egyes kerületeinek tanulmányozásához. Kezdjük az elején:

A vár

Az I. kerület különálló része Budán. (Ezt a vidéki olvasók kedvéért teszem hozzá.) Több oldalról lehet ide feljutni. Leglátogatottabb a Lánchiddal szembe eső feljárt. Itt feketéllik reggelenként az a nagy tömeg tisztviselő, mely a hivatalokba igyekszik fel. Vannak közöttük kivételes egyének, akik halra tartanak és a

siklóval huzatják fel magukat. Aki siet azonban, gyalog megy jobbfelé. A Lánchid és Alagut közé eső útvonalon hatalmas szál rendőrök állnak, kiknek feladatuk az, hogy felbosszantsák a tisztviselőket. Valószínűleg kormányintézkedés avégből, hogy eltereljék figyelmüket a fizetésrendezésről. A rendőrök ugyanis nem engedik át a közönséget, csak vagy a Lánchid végénél, vagy az Alagut szájánál a másik járdára. Közül csak a rendőrök sétálhatnak.

A kerülő miatt bőszen káromkodva vág neki a karaván a Várhegy oldalába vágott meredek lépcsőnek. Nemrégiben még megállt az